

MUHTASARI

MIELEKEO YA MAGEREZA DUNIANI 2022

Muhtasari huu mkuu unajumuisha dondoo kutoka kwa ripoti kamili iliyochapishwa kwa Kiingereza.

Global Prison Trends ni Chapisho kuu la Kila Mwaka la mageuzi la Panel Reform International (lililokuwa likichapishwa tangu 2015), linachapishwa kwa ushirikiano na Taasisi ya Haki ya Thailand. Ripoti hiyo inatoa maarifa na uchambuzi juu ya maendeleo ya hivi karibuni na changamoto katika haki ya jinai, sera ya magereza na utendaji.

Toleo la 2022 linajumuisha uchambuzi kuhusu:

Mielekeo ya Sera ya Magereza na Utendaji

- Uhalifu na vifungo, msongamano wa watu, sera za dawa za kulevya na adhabu mbadala wa kifungo
- Sheria zinazoharamisha umaskini na hadhi
- Kizuizini kabla ya kesi kusikilizwa na matumizi ya adhabu ya kifo na kifungo cha maisha.

Idadi ya wafungwa, na masuala ya watu walio katika makundi maalum katika mazingira ya ya ulinzi

- Wanawake, ikiwa ni pamoja na mimba na kujifungua gerezani
- Watoto na vijana
- Makabila madogo na watu wa kiasili.

Afya Gerezani

- Athari zinazoendelea za janga la UVIKO-19 kwa utoaji wa huduma zote za kiafya
- Afya ya akili magerezani.

Masuala ya usimamizi wa magereza na changamoto

- Usalama, vurugu na hali kwa wafanyakazi wa magereza
- Msongamano wa watu ndani ya magereza duniani: magereza mapya, mipango na eneo
- Kuwasiliana na ulimwengu wa nje, ukarabati na kurudishwa katika jamii
- Upatikanaji wa maji na usafi wa mazingira katika magereza
- Magereza yaliyoathiriwa na migogoro na athari za mabadiliko ya tabianchi
- ukumu na matumizi ya teknolojia ibuka, ikijumuisha programu za elimu ya kidijitali.

Ripoti kamili iliyoandikwa kwa Kiingereza inaweza kupakuliwa kutoka katika tovuti:

www.penalreform.org/global-prison-trends-2022

Marejeleo kamili ya takwimu zote ndani ya chapisho hili yanaweza kupatikana kwenye ripoti kamili.

Introduction

Kila mwaka, *Penal Reform International* (PRI) na Taasisi ya Haki ya Thailand (TIJ) huchapisha Ripoti yetu ya umoja ya *Global Prison Trends* ili kushiriki habari na uchanganuzi kuhusu mienendo na maendeleo muhimu katika magereza. Mwaka huu katika toleo letu la 8 la *Global Prison Trends*, tunaendelea kuandika mielekeo ya utumizi wa kifungo, mabadiliko na masuala yanayowakabili watu wa baadhi – na mara nyingi walio katika mazingira magumu – makundi ya wafungwa, pamoja na usimamizi wa magereza na matumizi ya teknolojia.

Kwa mara ya kwanza, *Global Prison Trends* inajumuisha sura maalumu kuhusu afya ya magereza. Kwa kuzingatia hali ya janga la UVIKO-19, hii ni kwa kutambua kwamba huduma ya afya ya magereza inahitaji uangalifu zaidi na kwamba ni tofauti na kawaida ya usimamizi wa magereza. Pia tumeachana na sehemu ndefu zaidi *Special Focus* na kuangazia hasa 'Angazo' kuhusu masuala kadhaa, na hivyo kuturuhusu kuangazia mielekeo na changamoto kuu zinazokabili magereza na wale waliozuiliwa au kufungwa humo.

Kwa upungufu wa data katika mifumo mingi ya magereza, *Global Prison Trends* ni ya umuhimu sana katika kuonesha taarifa zinazopatikana ili kutambua na kuangazia mienendo muhimu inayoathiri watu takribani milioni 11.5 walio katika magereza duniani kote. Data na taarifa ni

muhimu katika mapambano ya kimataifa yanayozikabili jamii, hasa katika kudhibiti hali ya wasiwasi mkubwa kama inavyoonekana nyakati za janga la UVIKO-19 au migogoro/ghasia zinapozuka. Data pia ni muhimu katika kupiga vita kutengwa, kutambua haki za binadamu za wale walioachwa nyuma zaidi na kuhakikisha ya kwamba serikali inaheshimu au kuwa wakweli katika kutimiza ahadi zao chini ya Ajenda ya 2030 ya Maendeleo Endelevu.

Kadiri idadi ya wafungwa duniani inavyoongezeka mwaka baada ya mwaka, tunaona haja ya kuchukua hatua kali zaidi za kurekebisha sera na sheria zinazochoea ukuaji huu. Sera na sheria hizi zilizopitwa na wakati zinapingana na ahadi za muda mrefu na za hivi majuzi za kupunguza vifungo na kutekeleza mifumo ya haki ya jinai inayolenga urekebishaji. Kwa mfano, Msimamo wa kwanza kabisa wa Mfumo wa Umoja wa Mataifa kuhusu Ufungwa unaeleza bila shaka athari mbaya ya kutumia kifungo kama 'chaguo la msingi', ikiwa ni pamoja na hali ya wasiwasi 'mkubwa' wa msongamano wa watu gerezani.

Kupanua ukubwa wa magereza – mwelekeo ambao tunaelezea kwa undani katika ripoti ya mwaka huu – sio suluhisho la muda mrefu la kupunguza msongamano na matokeo mabaya ya kufungwa kwa watu binafsi na jamii. Badala yake, tunahitaji upanuzi wa upatikanaji na matumizi ya kuwafunga watu

na hatua ambazo ni mbadala za kweli za kifungo – na sio nyongeza au upanuzi wa jumla – pamoja na kuharamisha na kuahirisha makosa fulani, kulingana na Sheria za Tokyo za Umoja wa Mataifa na Sheria za Bangkok za Umoja wa Mataifa.

Tunaendelea kuchapisha *Global Prison Trends* kama nyenzo, zana na marejeleo ya watunga sera, watendaji na wasomi, na kuunga mkono na kuwatia moyo wanaharakati wa marekebisho ya adhabu na watetezi wa haki za binadamu, wakiwemo watendaji wa mashirika ya kiraia.

Mashirika ya kiraia na taasisi kama PRI na TIJ zimesaidia sana juhudi za mageuzi. Kwa hakika, mifano mingi ya mipango na utafiti wa mashirika ya kiraia imetolewa kwa *Global Prison Trends*. Nafasi ndogo kwa mashirika ya kiraia na ukosefu wa fedha kwa ajili ya kazi ya haki za binadamu ni changamoto kuu zinazohitaji kushughulikiwa. Mashirika mengi yasiyo ya kiserikali hufuatilia magereza, hutoa huduma za kuokoa maisha kwa watu walio katika mifumo ya haki ya uhalifu, na kazi zao zinahitaji kutambuliwa na kuungwa mkono.

Olivia Rope

Mkurugenzi Mtendaji
Penal Reform
International

Phiset Sa-ardyen

Mkurugenzi Mtendaji
Thailand Institute
of Justice

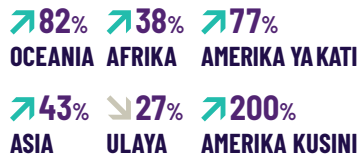
Ukweli na takwimu kuu

Idadi ya watu walio gerezani iko juu kila wakati

Gerezani leo

24% DUNIANI KOTE

Tangu mwaka wa 2000

Makabila madogo na watu wa kiasili

Wazee

Watoto

Wanawake

Uwiano unaongezeka

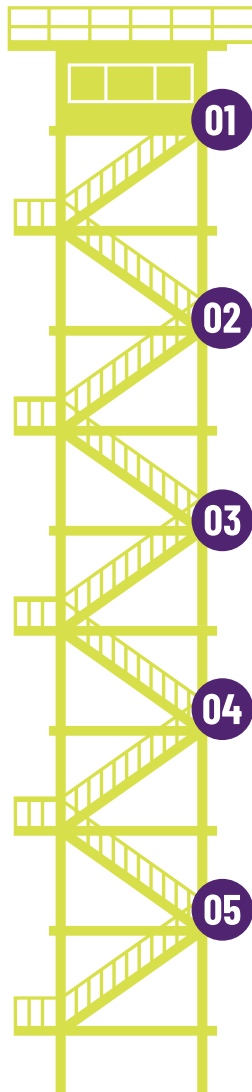
1 kati ya **3** watu amepewa

KIFUNGO KABLA YA KESI KUSIKILIZWA

Kiwango ni thabiti

Sababu kuu za kufungwa gerezani

01 SERA ZA KUADHIBU UHALIFU WA DAWA ZA KULEVYA
takribani watu milioni 2.2 duniani kote kufungwa kwa makosa ya dawa za kulevya.

02 UBAGUZI
Sheria zinazoharamisha umaskini na hadhi.

03 HUKUMU KALI
Matumizi ya vifungo vya maisha yanaongezeka.

04 BAADA YA UVIKO-19
Kadiri malimbikizo ya mahakama yanaposhughulikiwa, idadi ya magereza imeongezeka tena.

05 MATUMIZI DUNI YA NJIA MBADALA
Ukuaji wa matumizi ya mbadala wa kifungo uko katika kiwango cha chini sana.

Uwezo wa magereza duniani

Msongamano

Magereza katika nchi nyingi zina wafungwa wengi kuzidi kiasi cha uwezo wao

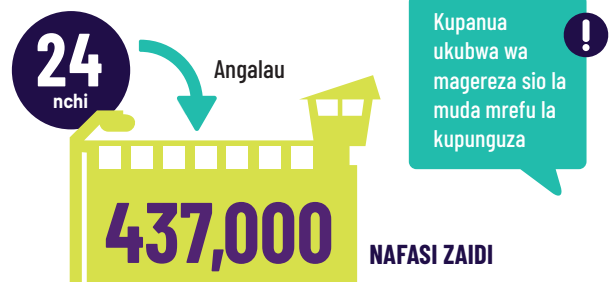

Athari za msongamano wa watu:

Ukubwa wa magereza duniani kupanuka

Mnamo 2021, nchi zilitangaza mipango ya, au kuanza ujenzi wa vituo vipya vya magereza - na magereza makubwa zaidi ya maeneo ya mbali

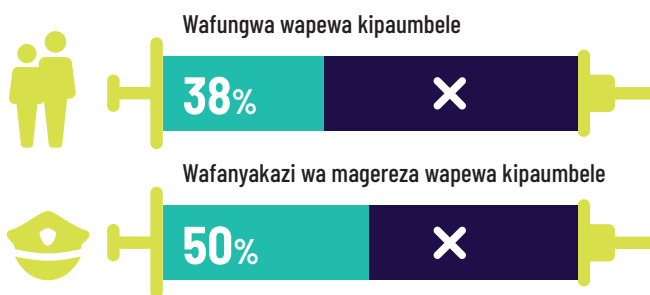

Ukweli na takwimu kuu

Athari zinazoendelea za janga la UVIKO-19

Magereza yamepewa kipaumbele cha chini katika mipango ya chanjo ya UVIKO-19

Mahitaji ya kiafya yasiyo ya uviko-19 yanapuuza

Ukuaji wa hali ya wasiwasi ya AFYA YA AKILI

Mabadiliko ya hali ya hewa

Magereza yamepuuzwa katika upunguzaji wa hatari ya maafa

LICHA YA KUONGEZEKA KWA HALIJOTO KUBWA NA HATARI ZA KIASILI

INASABABISA

Mauti na ugonjwa
Ghasia gereza
Uchafuzi wa maji
Usambazaji wa maambukizi

Vita au ghasia

INASABABISA

YALIYOOPUNGUA

Upatikanaji wa mahitaji ya msingi
Usimamizi wa magereza
Hali za kibinadamu

YALIYOONGEZEKA

Kudhulumiwa
Magereza yanayolengwa kwa mashambulizi na kutoroka kwa wafungwa

Habari kuu

01

Idadi ya wafungwa duniani kote imefikia kiwango cha juu zaidi

Zaidi ya watu milioni 11.5 duniani, wanakadiriwa kuwa gerezani - idadi kubwa zaidi kuwahi kutokea, na ongezeko la asilimia 24 tangu mwaka wa 2000 (kiwango kilicho chini kidogo kuliko makadirio ya ukuaji wa idadi ya watu ulimwenguni). Msongamano wa magereza umebaki katika viwango vikubwa katika baadhi ya nchi, huku magereza yakifanya kazi zaidi ya uwezo rasmi katika nchi 121.

02

Hatua za kukabiliana na UVIKO-19 zimeshindwa kupunguza idadi ya wafungwa duniani

Hatua za kuachilia magereza ya kupunguza msongamano, zinazoonekana haswa katika hatua za mwanzo za kudhibiti janga la UVIKO-19, kwa kiasi, hazifuatiliwi. Mabadiliko mengi ya idadi ya wafungwa wa kitaifa katika kipindi cha janga hili yametokana na kupungua kwa shughuli za mahakama na kusababisha idadi ndogo ya wafungwa magerezani. Kadiri malimbikizo ya mahakama yanaposhughulikiwa, idadi ya magereza imeongezeka tena, zaidi kuliko ile ya viwango vya kabla ya janga la UVIKO-19 katika baadhi ya maeneo.

03

Ukubwa wa magereza duniani unaendelea kupanuka kwa uwekezaji wa kutisha - na magereza makubwa zaidi ya maeneo ya mbali

Kuongezeka kwa idadi ya wafungwa na msongamano kumesababisha uwekezaji katika vituo vipya au vilivyopanuliwa. Mnamo 2021, angalau nchi 24 zilitangaza mipango ya, au kuanza ujenzi wa vituo vipya vya magereza - kwa jumla, na kuunda takribani nafasi 437,000 zaidi ulimwenguni. Uturuki inachangia zaidi ya nusu ya idadi hii na Sri Lanka inachangia moja chini ya tano, huku nchi zote mbili zikielekea katika maeneo makubwa ya magereza. Taarifa juu ya ukubwa na eneo la magereza mapya inapokatikana, kuna mwelekeo wa jumla wa kuongezeka kwa ukubwa na pia umbali wa kijiografia.

04

Viwango vya kufungwa kabla ya kesi kusikilizwa havijabadilika, jambo linaloonesha maendeleo madogo katika kufikia lengo la Maendeleo Endelevu au SDG 16

Takribani mtu 1 kati ya watu 3 duniani kote anazuiliwa katika kizuizi cha kabla ya kesi yake kusikilizwa, bila kutiwa hatiani au kuhukumiwa. Sehemu ya kimataifa ya watu walio kizuizini kabla ya kesi haijabadilika tangu mwaka 2000, kati ya asilimia 29 na asilimia 31 ya idadi ya wafungwa duniani, na kuonyesha maendeleo madogo katika kufikia lengo la 16.3 la Ajenda ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa ya 2030 ili kuhakikisha upatikanaji sawa wa haki kwa wote - kiashiria kimojawapo kikiwa ni uwiano wa wafungwa wa kabla ya kesi kusikilizwa ndani ya magereza.

05

Ukuaji wa matumizi ya mbadala wa kifungo uko katika kiwango cha chini sana, licha ya kuahidi matumizi na upanuzi wakati wa janga la Korona

Ingawa njia mbadala za kuadhibu wahalifu zinapatikana kwa wingi, kiutendaji hazijatumika kwa kiasi kikubwa. Uchambuzi pia unaonyesha adhabu na hatua za kijamii hazitumiwi kila mara kama njia mbadala ya kifungo, lakini kama nyongeza, na kwamba ukiukaji wa masharti huchangia kuongezeka kwa idadi ya wafungwa magerezani.

06

Takribani mtu 1 kati ya 5 gerezani anashikiliwa kwa makosa yanayohusiana na dawa za kulevya chini ya sera za kuadhibu za dawa za kulevya ambazo zinasababisha msongamano magerezani

Sheria za kuadhibu wahalifu wa za dawa za kulevya ambazo zinaweka vikwazo vya uhalifu visivyo na uwiano zimesababisha takribani watu milioni 2.2 duniani kote kufungwa kwa makosa ya dawa za kulevya. Ingawa mamlaka 50 katika zaidi ya nchi 30 zimeondoa vikwazo vya uhalifu kwa kupatikana na dawa za kulevya kwa matumizi ya kibinafsi, karibu watu nusu milioni ulimwenguni wanazuiliwa kwa makosa kama hayo.

07

Wanawake na watoto wanachangia kuongezeka kwa idadi ya wafungwa

Idadi ya wanawake walio gerezani imeongezeka kwa asilimia 33 katika kipindi cha miaka 20 iliyopita, ikilinganishwa na ongezeko la asilimia 25 kati ya wanaume. Takribani watoto 261,200 duniani kote wanakadiriwa kuwa walikuwa kizuizini siku yoyote mwaka wa 2020 - kutoka kwa makadirio ya awali ya watoto 160,000-250,000 mnamo mwaka wa 2018.

08

Ubaguzi wa kimfumo unaendelea katika mifumo ya haki ya jinai, licha ya kuongezeka kwa hatua za Umoja wa Mataifa

Watu kutoka kwa jamii ndogo na za kiasili wanaendelea kujumlisha sehemu isiyo na uwiano ya idadi ya wafungwa, na wanakumbana na ubaguzi katika sehemu zote za muda wa kifungo. Hatua imeongezeka katika Umoja wa Mataifa katika mwaka uliopita juu ya haki ya rangi na usawa katika mifumo ya haki ya jinai.

- 09** **Magereza yamepewa kipaumbele cha chini katika mipango ya chanjo ya UVIKO-19**
- Kati ya nchi 131 ambazo mipango ya chanjo au rasilimali nyingine zinaweza kupatikana, ni nchi 56 (43%) pekee zinazotaja waziwazi kuwa watu walio gerezani walipata huduma hiyo, jambo linaloonesha kwamba watu waliopo gerezani hawakutambuliwa kama kundi la hatari au kundi la umuhimu wa kwanza.
- 10** **Hali ya wasiwasi ya afya ya akili katika magereza inapuuzwa**
- Hali za afya ya akili zimebaki kuwa juu kwa kiasi kikubwa miongoni mwa watu walio magerezani, na data zinaonesha kuwa zinaongezeka. Ushahidi mpya unaonesha athari kubwa ya viziuzi vya UVIKO-19 katika magereza kuhusu afya ya akili, na hivyo kuzidisha kuwepo kwa hali ya wasiwasi. Walakini, kukosekana kwa uwekezaji na umakini kunamaanisha kuwa kuna ukosefu mkubwa wa huduma za afya ya akili au wa wafanyikazi waliohitimu katika sehemu kubwa ya magereza ulimwenguni.
- 11** **Upatikanaji mdogo wa maji na usafi wa mazingira huathiri mamilioni ya watu gerezani kila siku**
- Kuna uhaba mkubwa wa maji unaoathiri magereza katika nchi nyingi zilizo na kipato cha chini, hasa katika mazingira tete na yaliyoathiriwa na migogoro. Uhaba wa maji, maji yasiyo salama na machafu na uhaba wa vifaa vya usafi, unaochangiwa au kusababishwa na msongamano wa magereza, huchangia katika hali mbaya ya magereza.
- 12** **Nchi nyingi zilikomesha hukumu ya kifo licha ya kurudia kutekeleza hukumu hiyo kidogo**
- Nchi 109 duniani kote zimekomesha rasmi hukumu ya kifo na, kulingana na Umoja wa Mataifa, nchi 170 zimefuta au hazitekelezi hukumu hiyo. Hata hivyo, baadhi ya nchi zinazoendelea kuwanyonga zilianza tena kunyonga au kutumia adhabu ya kifo kwa nguvu mpya mwaka wa 2021, baada ya kushuka kwa kasi katika 2020. Angalau watu 131 waliuawa kwa makosa ya dawa za kulevya mwaka wa 2021, ongezeko la 336% ikilinganishwa na mwaka wa 2020.
- 13** **Matumizi ya vifungo vya maisha yanaongezeka, huku adhabu zikiongezeka**
- Katika nchi nyingi, kuna mwelekeo wa kuongezeka kwa idadi ya vifungo vya maisha vilivyowekwa, urefu wao, masharti na aina ya makosa ambayo yanaweza kusababisha kifungo cha maisha. Takwimu za hivi majuzi (2019) zinakadiria kuwa, karibu watu nusu milioni wanatumikia kifungo rasmi cha maisha, huku idadi inayotumikia kifungo cha maisha 'ya moja kwa moja' bado haijajulikana.
- 14** **Mateso na viwango vya juu vya vurugu vinakumba mifumo mingi ya magereza**
- Magereza yamebakia kuwa maeneo yenye vurugu, huku kukiwa na ripoti za mara kwa mara za mateso na matumizi ya nguvu kupita kiasi dhidi ya watu walio gerezani katika maeneo yote ya dunia. Baadhi ya watu wakiwemo wanawake, watoto, wale wanaounga mkono ndoa za jinsia moja (mashoga) na watu wapya waliowasili gerezani wanakabiliwa na hatari kubwa ya kudhulumiwa na wafungwa wenzao na wafanyakazi wa magereza.
- 15** **Magereza yanaachwa nyuma katika utatuzi wa hatari ya maafa yanayohusiana na mabadiliko ya hali ya hewa, joto kali na hatari**
- Ni nadra sana magereza kuwajibika katika usimamizi wa hatari, mipango ya kupunguza au kukabiliana na maafa. Kadiri hali mbaya ya hali ya hewa na hatari za asili zinavyoongezeka, ndivyo watu walio gerezani na wafanyikazi huathiriwa - katika hali zingine husababisha vifo. Athari za kawaida wanazokumbana nazo ni pamoja na ukosefu wa miundombinu muhimu kama vile maji, machafuko ya magereza, kutoroka na kutengwa na ulimwengu wa nje.
- 16** **Watu walio gerezani katika majimbo dhaifu na yaliyoathiriwa na mizozo wanakabiliwa na hali mbaya ya kizuizini**
- Magereza yaliyo katika mazingira magumu na yaliyoathiriwa na migogoro yanaendelea kukosa mahitaji ya kimsingi na yana viwango vya juu vya mateso na unyanyasaji. Magereza pia yamekuwa shabaha katika migogoro katika kipindi cha mwaka mmoja uliopita.
- 17** **Uhaba wa wafanyikazi unaendelea na umeongezeka katika baadhi ya magereza, hasa kwa sababu ya UVIKO-19**
- Janga hili limesababisha changamoto zaidi katika kuhakikisha viwango vya kutosha vya wafanyikazi wa magereza kwa sababu ya maambukizo na sheria za kutengwa katika nchi kadhaa, pamoja na athari za masharti ya chanjo. Hii inaathiri usalama, huduma za afya, programu za ukarabati na taratibu za kila siku za magerezani.
- 18** **Kuboresha ujuzi wa kidijitali wa watu walio gerezani kunaibuka kama kipaumbele kikuu**
- Magereza mengi katika maeneo yote yanajaribu kuongeza ufikiaji wa Intaneti au mtandao na kuwapa watu walio gerezani ujuzi kidijitali na wa kusoma na kuandika, kwa kutambua jukumu kuu la teknolojia ya kidijitali katika kuendesha maisha nje ya gereza wanapoachiliwa huru.

Mielekeo ya Magereza Duniani 2022: Muhtasari

Hati hii imechapishwa pamoja na kutayarishwa kwa usaidizi wa kifedha kutoka Taasisi ya Haki ya Thailand. Ni Muhtasari wa toleo la nane la mfululizo wa *Penal Reform International's Global Prison Trends* iliyochapishwa Mei 2022.

Yaliyomo ndani yake ni jukumu la pekee la *Penal Reform International*.

Chapisho hili linaweza kuhakikiwa, kuandikiwa ikisiri, kutolewa tena na kutafsiriwa kwa hiari, kwa sehemu au nzima, lakini si kwa ajili ya kuuzwa au kutumiwa na madhumuni ya kibiashara. Mabadiliko yoyote ya maandishi ya chapisho hili lazima yaidhinishwe na *Penal Reform International*. Shukrani za dhiti zitolewe kwa Penal Reform International, Taasisi ya Sheria ya Thailand na kwa chapisho hili.

Maswali yatumwe kwa
publications@penalreform.org

Ilichapishwa kwa mara ya kwanza Mei 2022.

© Penal Reform International 2022

Marejeleo

Kwa marejeleo yote, tafadhali rejelea toleo kamili la *Global Prison Trends* mwaka 2022 katika tovuti ya: www.penalreform.org/global-prison-trends-2022.

Picha ya gamba la kitabu: Watu wanaachiliwa kutoka Gereza la Welikada tarehe 4 Februari 2022, kama sehemu ya msamaha wa Siku kuu ya Uhuru wa Sri Lanka.

Picha ya ndani ya gamba la kitabu: Ukukusanyaji wa ndoo za maji kwa ajili ya kuoga na kufulia katika Gereza la La Esperanza, Honduras.

Ubunifu wa picha umefanywa na Alex Valy.

Penal Reform International Makao makuu

The Green House
244-254 Cambridge Heath Road
London E2 9DA
Uingereza

The Hague Humanity Hub
Fluwelen Burgwal 58
2511 CJ Den Haag
Netherlands

info@penalreform.org

 @PenalReformInt

 @Penalreforminternational

www.penalreform.org

Asia ya Kati

Syganak str. 29
Nur-Sultan
Kazakhstan

pricentralasia@penalreform.org

Caucasus ya Kusini

prisouthcaucasus@penalreform.org

Mashariki ya Kati na Africa ya Kaskazini

22 Amro Bin Dinar
Amman
Jordan

priamman@penalreform.org

Afrika Kusini mwa Sahara

Plot 8, Kisozi Close
Kisozi Complex
Nakasero
Kampala
P.O. Box 11455
Uganda

africa@penalreform.org

Thailand Institute of Justice

GPF Building 15th-16th Floor
Witthayu Road, Pathum Wan
Bangkok 10330
Thailand

info@tijthailand.org

 @TIJthailand

 @tijthailand.org

www.tijthailand.org